

روایت چهره‌های مطرح حوزه سلامت از تجربیات شان پس ازعمومی شدن بیماری کرونا در کشور

روایت سیدپوشان از زندگی پسا کرونا

فریبا خان احمدی خبرنگار

آخرین روز بهمن ماه سال گذشته بود که سخنگوی وزارت بهداشت برای نخستین بار خبر فوت دو شهروند قمی بر اثر ابتلا به ویروس کرونا را رسانه ای کرد. اخباری که در ابتدا شاید خیلی جدی گرفته نمی‌شد اما بتدریج و با انتشار تصاویر عجیب از مبتلایان به این بیماری نوپدید و ضد عفونی کردن استان های قم و گیلان هراس و نگرانی گسترده ای بین مردم ایران و جهان ایجاد کرد.

از همان روز های نخست رسانه‌ای شدن این ماجرا تاکنون، کمتر لحظاتی است که برخی چهره‌های مرتبط با نظام سلامت را در رسانه ها نبینیم، چهره‌هایی که

از همان روزهای نخست با این اتفاق هولناک یا درگیر شده‌اند یا در نهایت دقت و حساسیت برای جلوگیری از شیوع این اپیدمی گام برداشته اند. دکتر ایرج حریرچی از همان ابتدا به دلیل بازدیدهای مستمر از مراکز درمانی به کرونا مبتلا شد و البته بعد از سپری کردن دوران بیماری و قرنطینه خانگی دوباره به ستاد ملی مدیریت مقابله با کرونا برگشت و فرماندهی نظارت بر اجرای این طرح ها در استان ها را بر عهده گرفت. دکتر کیانوش جهانپور سخنگوی وزارت بهداشت که از همان روزهای اول با برگزاری ویدئو کنفرانس اخبار مربوط به آمار مبتلایان به کرونا را حتی در تعطیلات رسمی نوروز به سمع و نظر مردم رساند او حتی بعد از

فوت پدر و اقوام نزدیکش بر اثر ابتلا به کرونا همچنان در ساختمان بلوار ایوانک ماند تا مسیر شفاف سازی در وزارت بهداشت دنبال شود. اما دکتر مینو محرز عضو کمیته کشوری بیماری‌های عفونی وزارت بهداشت غافل شد. پزشکی که با جانفشانی به مراقبت از بیماران عفونی پرداخته و در این راه البته خودش هم به بیماری کرونا دچار شد ولی لحظه‌ای از اطلاع رسانی نکات بهداشتی و کمک به نوشتن دستورالعمل‌های بالینی این بیماری جدید به وزارت بهداشت دریغ نکرده است. در ادامه دکتر حسین کرمانپور رئیس روابط عمومی سازمان نظام پزشکی کشور هم اولین پزشکی بود که تجربه‌اش را از روند

ابتلا و درمان بیماری کرونا با روزنامه ایران مطرح کرد و بعد از آن بود که این گفت و گو از طریق کانال های تلگرامی در اختیار مردم قرار گرفت و مردم بهت زده در جریان چگونگی مراقبت و کنترل علائم بیماری

جهانگیری: نمایش انسان دوستی جامعه پزشکی در بحران کرونا در تاریخ ثبت خواهد شد

اسحاق جهانگیری در مراسم معارفه رئیس جمعیت هلال احمر با بیان اینکه جامعه همواره با حوادث متعدد طبیعی و اجتماعی روبه‌رو است، اظهار داشت: ویژگی دیگر جامعه ما احساس مسئولیت مدنی و همبستگی اجتماعی میان مردم است که همواره زنده است و مردم نسبت به وضعیت هموعان خود حساس هستند و آگاهانه در جهت خدمت‌رسانی همت می‌کنند. به گزارش ایرنا، معاون اول رئیس جمهوری به پدیده ناشناخته کرونا و چالش جهانی ناشی از آن نیز اشاره کرد و با بیان اینکه ابعاد اجتماعی و اقتصادی کرونا همه دنیا و ایران را متأثر کرده است، گفت: کادر پزشکی قدرتمند و نظام سلامت سازمان یافته کشور در این ایام کار بزرگی انجام دادند. جامعه پزشکی نمایشی از انسان دوستی به اجرا گذاشت که در تاریخ ایران ثبت خواهد شد و هنرمندان و نویسندگان و صاحب‌نظران حتماً این فداکاری‌ها را ثبت خواهند کرد. وی با تأکید بر اینکه باید تبعات کرونا را به حداقل برسانیم، به آسیب دیدن برخی از اقشار از اجرای طرح فاصله‌گذاری اجتماعی اشاره کرد و افزود: جمعیت هلال احمر با توجه به اینکه یکی از نهادهای خدمت‌رسان و مورد اعتماد مردم است می‌تواند حلقه وصل میان مردم و آسیب‌دیدگان باشد.

جهانگیری از رئیس جدید جمعیت هلال احمر خواست تا در بحران کرونا از سرمایه اعتماد مردم بیشتر استفاده شود و تمرکز جدی روی تبعات مواجهه با کرونا داشته باشد. وی تصریح کرد: در ارتباط با کرونا باید بیشتر از کمک‌های مردم استفاده کنیم، واقعیت این است که دولت به قول رئیس جمهوری در برهه کنونی با ۲ ویروس تحریم و کرونا هم‌زمان مقابله می‌کند اگرچه به فضل الهی می‌توانیم با حداقل هزینه از این شرایط عبور کنیم اما مطمئن هستم اگر موضوع را برای مردم خوب توضیح دهیم حتماً از کمک‌های خیرین بیشتر بهره‌مند خواهیم شد. جهانگیری با اشاره به اهمیت خدمت‌رسانی به هموعان تلاش برای امداد رسانی را توفیقی الهی توصیف کرد و از رئیس جمعیت هلال احمر خواست تا اعتمادسازی میان مردم و این جمعیت را بیفزاید.

وزیر بهداشت: در حال شطرنج بازی کردن با کرونا هستیم

فلاّهیچکس توان پیش‌بینی ندارد

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه فعلا هیچکس توان پیش‌بینی خاصی ندارد و نمی‌دانیم کرونا با ما و با جهان چه خواهد کرد در عین حال گفت: امیدواریم پس از ارزیب‌هشت و خرداد نفس راحت‌تری از شر این طوفان بشکیم. من خودم را برای روزهای بسیار سخت‌تری آماده کرده‌ام؛ روزهایی که ممکن است هم‌زمان با کرونا قرار باشد آنفلوآنزای فصلی را نیز تجربه‌کنیم. وزیر بهداشت در ادامه خاطرنشان کرد: آنچه تاکنون به داد ما رسیده است مدیریت مناسب برای کنترل بیماری کرونا بوده است. اگر بسیج ملی مبارزه با کرونا به خوبی انجام نمی‌شد امروز بیمارستان‌ها زیر فشار این بیماری منحوس در رم شکسته و له می‌شدند. البته فراموش نمی‌کنیم که در راستای مدیریت بیماری نهادهای مختلفی به کمک ما آمدند. روز گذشته جناب رئیس جمهور از بنده پرسیدند چه پیش‌بینی از بیماری دارید که گفتم ما در حال شطرنج بازی کردن با بیماری هستیم و فعلا هیچکس توان پیش‌بینی خاصی نخواهد داشت. کرونا بی‌رحم، جوان، فقیر و غنی و... نمی‌شناسد و نمی‌دانیم کرونا با ما و با جهان چه خواهد کرد.

شکست خیز دوم کرونا با اجرای فاصله گذاری اجتماعی

و رفتارهای شان در مقایسه با بسیاری از کشورها مناسب بود البته در این میان برخی افراد رفتارهایی هم داشتند که بقیه مردم را در معرض خطر قرار دادند. به همین خاطر توضیحات و نگرانی‌های ما هم بیشتر برای این گروه از مردم است چرا که ما به هیچ وجه به مرحله کنترل بیماری وارد نشده‌ایم و بهترین کار در شرایط فعلی مدیریت شیوع ویروس کرونا است.

به عنوان ناظر اجرای این طرح، همه دستگاه‌ها و بویژه دولت با حداکثر توان‌شان در جهت مدیریت شیوع ویروس کرونا وارد شده‌اند. اگر بخوایم عملکردمان را با کشورهای همچون ایتالیا، اسپانیا و آمریکا مقایسه کنیم می‌بینیم این کشورها در ابتدای

دکتر ایرج حریرچی ناظر اجرای طرح بسیج ملی مبارزه با کرونا

در شرایط کنونی که شیوع ویروس کرونا کشور را درگیر خود کرده و روی مسائل اقتصادی و معیشت مردم تأثیر گذاشته است ما شاهد هستیم که مردم در دو جبهه کرونا و تحریم در حال مبارزه‌اند آنچه بنده را به عنوان ناظر بر اجرای طرح بسیج ملی مبارزه با بیماری کرونا شگفت زده کرد روند همکاری مردم در طرح فاصله گذاری اجتماعی بود. واقعیت این است مردم ما در این فاز از برنامه‌های ستاد ملی کرونا بسیار خوب عمل کردند

تداوم نبرد با حریفی ناشناخته به نام کرونا

دکتر کیانوش جهانپور سخنگوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بگذارید اینگونه شروع کنم شما از من سؤال کردید آیا اعلام خبر مرگ آن هم هر روز روی روحیه شما تأثیر نمی‌گذارد؟ باید بگویم: پزشکی مقوله‌ای است که اگرچه غالباً با سلامت ارتباط دارد ولی اتفاقی که در آن هم میانی برای هر دانشجوی پزشکی خواهد افتاد مواجه با پدیده مرگ و رنج بیماری مردم است البته هر اندازه بنا به توصیه‌های اخلاق پزشکی ناخواهم رابطه اخلاقی و عاطفی با مریض ممکن است برای هر قاعداً در ماه‌های ابتدایی دوره پزشکی نمی‌توان از این درگیری‌های عاطفی دور ماند اما کم‌کم هضم چنین موضوعات برای افراد با مکانیسم‌های مختلف دفاعی ساده‌تر می‌شود. افرادی که تجربه مذهبی و معنوی دارند مکانیسم دفاعی روانی‌شان به گونه‌ای است که درک و هضم بیماری و مرگ بر اثر بیماری را تا حدی سهل و تسکین می‌کند. قطعاً اپیدمی با طغیان یک بیماری آن هم بیماری نوپدید ممکن است برای هر پزشک قابل تجربه نباشد. در مورد کووید ۱۹ می‌کند شاید هر قرن یکبار چنین پاندمی رخ دهد. برای همین بهر گاه مردم نسبت به سایر اقشار مردم آمادگی نسبی در این باره داشتند، با این حال وجود هر فردی نعمتی است و وقتی عدد مرگ در ضربه‌در هزار یا صد هزار کند درک آن بسیار دشوار است چه برسد که آن را به مخاطب یا شنونده‌ای اعلام کنید، اما حداقل در تجربه شخصی خودم می‌گویم بعضی از مبانی و اعتقادات شخصی و تدبیر و تفاسیر، که قبل از این موضوع درباره زندگی، حیات، مرگ و رنج بیماری داشتم قطعاً در این روزها کمکم کرد. البته بعد از دو ماه بسیار فرسایشی بود ولی همین باورهای مذهبی و اعتقادی کمک کرد فرسایش به کمترین میزان ممکن برسد و حداقل استرس کمتری را به مخاطب وارد کنیم.

درباره بیک فعالیتهای مربوط به ستاد ملی کرونا باید بگویم ما ۳۰۰ بهمن ماه اولین مورد ابتلا به کرونا را به دستور وزیر و بعد از شناسایی ویروس کرونا اعلام کردیم، البته از یک ماه پیش آمادگی نسبی وجود داشت و این جمله را بارها مطرح کرده‌ایم که «کرونا حتماً می‌آید» اما شنیدن کی بود مانند دین. آنچه ما از کرونا می‌دانستیم شنیده‌هایی بود که از چین به ما می‌رسید و هیچ وقت نمی‌شد با آنچه که دیدیم مقایسه کنیم.

نیست که عملکرد مان کاملاً ایده آل بوده است. با این حال تأکید می‌کنم نباید از رفتارهای مرتبط با فاصله گذاری اجتماعی عقب نشینی کنیم چون خطر ویروس کرونا برای همه دنیا از جمله کشور ما کامکان جدی است و هنوز با کنترل این بیماری فاصله داریم برای همین هم باید ملاحظات اقتصادی و معیشتی مردم را در نظر گرفت. به هر حال ما در دو جبهه کرونا و تحریم ناچارمدرانه مقابله می‌کنیم. به عنوان خدمتگزار ملت همچنان به مردم توصیه می‌کنم در خانه‌هایشان بمانند تا بتوانیم جلوی ابتلای موارد جدید را بگیریم. همانطور که همکاری مردم در زمینه فاصله

متأسفانه باید بگویم این تصور را از بحران نداشتیم (البته اظهارخوشبختی می‌کنیم که با مدیریت انجام شده اوضاع بدتر از این نشد) ما می‌دانستیم تحریم هستیم و هیچ مرادهای با شهر روهان چین هم نداشتیم، همچنین اطلاعات منتشر شده نشان می‌داد شهر لاک داون قرنطینه اجباری شده است اما مطمئن بودیم که ویروس محدود به مرزهای یک کشور نخواهد بود و حتماً خواهد آمد، هیچ‌گاه فکر نمی‌کردیم در این ابعاد مدیریت شده فعلی ما را درگیر کند. معاونت‌های وزارت بهداشت بدترین سناریوها را پیش‌بینی کرده بودند و همین کمک کرد کشور دچار یک غافلگیری طولانی نشود، اتفاقی که در ایتالیا، نیویورک و بریتانیا افتاد هیچ وقت در ایران ندیدیم، صادقانه بگویم هرگز فکر نمی‌کردیم کرونا در این حد جدی باشد، درباره تأثیر کرونا روی ابعاد سیاسی، اقتصادی و... تصویر کاملی نداشتیم قطعاً امروز فکر می‌کنیم دنیای بعد از کرونا ساختار سیاسی و اقتصادی‌اش لزوماً شبیه به قبل از کرونا نخواهد بود. آن زمان چنین تصویری نداشتیم. اگر از تصور نسبت به آینده ویروس کرونا بگویم، باید اذعان کنم نگاهم خوشبینانه است اگرچه ویروس خسارت‌هایی را هم داشت و خواهد داشت و مهم‌ترین آن از دست دادن چند هزار هموطن عزیزمان است ولی فکر می‌کنم نسبت به اغلب کشورهای دنیا که دچار طغیان بیماری ملی شدند با همه محدودیت‌هایی که بود نتایج بهتری داشتیم و فکر می‌کنم ما همین تلاش‌های مشارکتی در مسیر مقابله توقیفات زیادی داشته باشیم، البته هیچ کسی به بحران نگاه مثبتی ندارد و اگرچه بنده نیز نزدیک‌انم را به‌خطر ابتلا به کرونا از دست دادم ولی فکر می‌کنم نهایتاً آثار و پیامدهای آن برای ما در یک نگاه بدبینانه از آن چیزی که دنیا بیم و واهمه دارد کمتر خواهد بود.

تلخ ترین خاطره من از این روزهایی که پشت سر گذاشتم یادآوری پیامک دوست پزشکم دکتر «مجدد فرهاد» است زمانی که بر اثر ابتلا به کرونا روی تخت بیمارستانی بود و گفت «دکتر از تنگی نفس مردم یک بار بگو بکن» این حس متأسصل بدترین خاطره من از این ایام است.

در پایان این را هم بگویم هیچ کشوری را نمی‌بینید حجم خودنزی با انتشار اخبار در کشور بود، این اقدام در پاندمی کرونا در مقایسه با کشورهای درگیر کم‌نظیر بود. کمون آن، نمونه‌های ویروس کرونا را در هزار نفر از طریق بسیج ملی و سامانه‌ها شناسایی می‌شدند همین ریل‌گذاری ترافیک و ازدحام مراکز درمان را حذف کرد و التهاب اجتماعی را تسکین داد. این مسیر هوشمند در کشورهای توسعه یافته اجرا

جای خالی دیپلماسی پزشک و بیمار در ایران

دکتر حسین کرمانپور رئیس روابط عمومی سازمان نظام پزشکی کشور

زمانی که به دلیل ابتلا به کرونا در خانه بستری شدم و حال مناسبی نداشتم کسی که لحظه به لحظه با همسرم در ارتباط بود و علائم را کنترل می‌کرد؛ شروع به زنده جانپناز ۵۵ درصد و از متخصصان داخلی شهرضای اصفهان بود. بعد از آن که حالم خوب شد ایشان پیشنهاد داد چون این بیماری ناشناخته است و اصلاً نمی‌دانیم که برخورد با بیمار چگونه است و چه اتفاقاتی برای بیماری افتد بنشینم و علائم خودم گرفته‌ایم و بدین ترتیب با او در ارتباط بودم و من باید به دستور ایشان عمل می‌کردم. همان زمان دیدم هر کسی مطلب می‌نویسد در مورد بیماری است و کمتر نوشته‌ای دیدم که در مورد بیمار باشد در حالی که اغلب افراد بویژه بیمارانی که در خانه بستری بودند به دلیل ازدحام بیمارستان‌ها در خانه قرنطینه می‌شدند هراس گرفته بودند و به شدت نگران بودند. طرفی مطب پزشکان نیز بنا به دستور وزارت بهداشت تعطیل بود و ارتباطی با پزشکان وجود نداشت. بیماران و خانواده‌های‌شان همه نگران بودند حالا که در خانه‌اند چه اتفاقی می‌افتد. از آن طرف شبکه‌های اجتماعی که اطلاعات را جسته و گریخته منعکس می‌کردند بر موج این نگرانی می‌افزودند و چندان نوع‌دوستانه بود برکت گرفت و هنوز هم ادامه دارد و من شب ۳۰۰ سؤال را در شبکه‌های اجتماعی پاسخ می‌دهم و این پاسخ‌گویی باعث می‌شود بیشتر مطالعه کنم، اطلاعات پزشکی باید توسط عده‌ای منتشر شود و اگر مردم بی‌پروا در علم می‌ماند و برای عوام کاربری‌اش مفید نبود که اغلب همکارانم درباره بیماری توضیح می‌دادند و من آمدم بگویم حالا که بیماری اتفاق افتاده چکار کنیم، این کار را به عنوان رسالت و نذر در نظر گرفتم هر چه که بهتری می‌شوم و قتم را برای بیماران صرف کنم از لحظه اول که توانستم بنشینم و بنویسم و با شبکه‌ها ارتباط بگیرم شروع به نوشتن داستان بیماری‌ام را کردم. در واقع برای کرونا یک استوری ایجاد کردم. شروعش هم از همان پست اولی بود که در اینستاگرام

مینو محرز عضو کمیته کشوری بیماری‌های عفونی وزارت بهداشت

افسردگی‌های وحشتناک بعد از موج کرونا

تمام ویروس‌ها فرق می‌کند به هر حال هنوز تازه از اپیدمی عبور کرده‌ایم و اطلاعات ما زیاد نیست و چون واکسن و درمانی هم نداره به سرعت انگلیز شده و کشتارهای زیادی بر جای می‌گذارد. کرونا با همه تجربیات ۴۰ سال گذشته متفاوت بوده و خیلی وحشتناک است.

ارزیابی‌های ما نشان می‌دهد گروهی از مردم وحشتناک از کرونا می‌ترسند. اینها در خانه مانده‌اند و پیشگیری می‌کنند اما عده‌ای هم مثل جوانان نمی‌ترسند و برنامه‌های خودشان را دارند اینها همان‌هایی هستند که علاوه بر خودشان اطرافیان را هم آلوده می‌کنند. در برخوردی که با مردم داشتم احساسم این بود که این افراد آگاهی ندارند، رسانه‌ها باید روی این موضوع زیاد کار کنند دانش پزشکی کم است و او همه بدتر جوانان درباره ویروس کرونا به طرف آن چیزی رفتند که بیشتر تبلیغ می‌شود. یعنی طب سنتی، اما نمی‌دانند که طب سنتی هم جوابگوی این ویروس وحشتناک نیست. من مراجعه‌کنندگان جوانی دارم که مبتلا شده و عنبرنارسا استفاده کرده‌اند چون تبلیغش زیاد بوده است یا اینکه حجامت را به عنوان روش درمان انتخاب کرده‌اند. من دیدم که در بیماری کووید۱۹ است‌گرایی بیش از حد انتظار بر دانش جدید پزشکی سایه افکنده است. به هر حال تبلیغات رسانه‌ای و غیر رسانه‌ای در این باره زیاد است. باور کنید کرونا شوخی ندارد. این روزها ما شاهدیم وسواس در سطح جامعه خیلی زیاد شده است. این اپیدمی ناشی از اطلاعات فضای مجازی بوده که متأسفانه به وسواس بیمارگونه در جوانان منجر شده است البته همین وسواس قدرت عمل را از جوانان گرفته و باعث شده خیلی از آنان از شیوع این بیماری بترسند. البته در حال حاضر با توصیه‌های بهداشتی اوضاع مقداری بهتر شده است اما ما همچنان اضطراب زیادی را در بیماران مشاهده می‌کنیم. اجرای طرح فاصله‌گذاری فیزیکی بین مردم به در خانه ماندن اگرچه در کاهش مبتلایان تأثیر چشمگیری داشت اما همه ما نگران درگیری‌های خانوادگی و مشکلات روانی مردم در دوران بعد از کرونا هستیم. من بیشتر از مسائل اقتصادی نگران هستم. روانی مردم هستم. چرا که بعد از آمار شدن موج کرونا باید گروه‌هایی درباره سلامت روان مردم کار کنند. من معتقدم در آینده نزدیک ما شاهد افسردگی وحشتناکی بین مردم خواهیم بود. رسانه‌ها باید روی این موضوع زیاد کار کنند تا اثرات روانی ناشی از این اپیدمی کاهش پیدا کند و وگرنه زمینه وحشت از بیماری و ویروس کرونا و افسردگی عواقب بدتری در پی خواهد داشت.

در همه مدت بیماری‌ام از طریق واتساپ در جلسات وزارت بهداشت شرکت می‌کردم. آن موقع وزارت بهداشت با تشکیل کمیته علمی ستاد کرونا گایدلاین‌های (راهنماهای بالینی)مربوط به بیماری را باید تهیه می‌کرد و من در این جلسات به شکل مجازی حضور داشتم. البته بعد از دوره بیماری‌ام، در حال حاضر مریض‌هایم را ویزیت می‌کنم و کارهای تحقیقاتی‌ام را انجام می‌دهم.

متأسفانه با گذشت زمان هرچه جلوتر می‌رویم ویروس‌ها بدتر می‌شوند. سال گذشته سازمان بهداشت جهانی اعلام کرد از ۱۰ مورد تهدید سلامت مردم دنیا یک موردش بیماری‌های عفونی هستند. هنوز ابولا بیماری ترسناکی است اما ویروس کرونا با کسی شوخی ندارد و فوق‌العاده هوشمند است. تجربه نشان می‌دهد، این ویروس با